

Documente referitoare la profesorul Ștefan Micle

Între dascălii transilvăneni care „au onorat învățământul nostru secundar și superior“¹, un loc aparte ocupă Ștefan Micle. Născut în anul 1820, la Feleac² (lângă Cluj), fiul unui țaran român³ neștiutor de carte, lipsit de mijloace materiale⁴, începe să învețe, contra voinței părinților săi⁵, la Cluj, întreținându-se singur. A lucrat mai întâi, timp de 4 ani, ca ucenic de fierar⁶, iar apoi ca scriitor la un funcționar public⁷, reușind, după multă străduință⁸, să termine, cu „eminent“, cursurile primelor 6 clase liceale⁹. Clasa următoare, a VII-a, o urmează la Bistrița Năsăudului¹⁰, după care, până în anul 1839, audiază cursul de filosofie predat de Simion Bărnuțiu la Blaj¹¹.

În următorii 4 ani (1840–1843) studiază dreptul la „Facultatea juridică“ din Sibiu¹². Neobținând serviciu, este obligat să practice mai multe meserii, precum: strungăria, lăcătușeria, mecanica, ceasornicăria sau chiar „văsătoră“ la o fabrică de arme¹³.

În timpul revoluției române de la 1848, Ștefan Micle conduce o ceată de moți în bătălia cu unghurii dintre localitățile Cluj și Someșeni¹⁴, sau acționează în cetele dinspre munții Hațegului¹⁵. După revoluție se refugiază în Țara Românească, prin Râmnicu Vâlcea, spre Craiova, unde este arestat¹⁶. Eliberat, la puțin timp după reținere, de către un ofițer rus a cărui sabie o reparase Micle în timpul campaniei rușilor în Transilvania¹⁷, revine în Transilvania unde obține o bursă de studii, pe a cărei bază se înscrie (și urmează cursurile ținute) la Politehnica din Viena¹⁸.

¹ Constantin C. Giurescu, *Amintiri*, vol. I. București, 1976, p. 40.

² A. D. Xenopol, *Memoriu asupra învățământului superior în Moldova. Cu ocazia aniversării a 50 de ani a înființării acestui învățământ. 16 iunie 1885. Iași, 1885*, p. 153; C. Istrati, *Ștefan Micle (1820–1879)*, în „Revista nouă“, XII (1895), nr. 5, p. 167; Dim. R. Rosetti, *Dicționarul contimporanilor*, București, 1897, p. 129; Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea“*, București, 1940, p. 544; E. Pop, *Ardelenii în știință*, Sibiu, 1942, p. 2; Augustin Z. N. Pop, *Pe urmele Veronicăi Micle*, București, 1981, p. 14.

³ Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 14.

⁴ Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129; E. Pop, *op. cit.*, p. 2.

⁵ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153.

⁶ Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544.

⁷ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153.

⁸ Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129; E. Pop, *op. cit.*, p. 2.

⁹ Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 14.

¹⁰ *Ibidem*: C. Istrati, *op. cit.*, p. 168; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544.

¹¹ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153; C. Istrati, *op. cit.*, p. 168.

¹² A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153; C. Istrati, *op. cit.*, p. 168; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; E. Pop, *op. cit.*, p. 2; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

¹³ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153.

¹⁴ Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; E. Pop, *op. cit.*, p. 2; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

¹⁵ C. Istrati, *op. cit.*, p. 169.

¹⁶ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

¹⁷ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153.

¹⁸ *Ibidem*; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; E. Pop, *op. cit.*, p. 2; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

În anul 1855, obținând diploma, este chemat de August Treboniu Laurian, Inspectorul general al școlilor din Moldova, la Iași, ca profesor de fizică¹⁹, la recomandarea altor doi profesori ardeleni: Simion Bărnuțiu și Petru Suciuc²⁰. Pe lângă fizică, profesorul Micle va mai predă, după caz, chimia, istoria naturală, mineralogia etc.²¹

Cu toate că fusese recomandat încă din 28 februarie 1855²², abia după un an, la 14 februarie 1856, inspectorul Laurian informa că Ștefan Micle acceptase catedra de științe fizice la clasele gimnaziale superioare, cu leaful hotărât prin buget de 10 000 lei anual, rămânând doar să i se trimită „denumirea formală” și banii de drum („40 sau 50 de galbeni”)²³. La 1 iunie 1856, profesorul Ștefan Micle sosise deja de la Viena și „de azi înainte poate să intre în funcție”, inspectorul rugând autoritățile școlare să dispună „punerea la cale a celor necesare” pentru a-și putea primi leaful²⁴.

La propunerea ce i se face pentru a predă și științele naturale în clasa a II-a a Școlii reale din Iași, profesorul Micle răspunde că este de acord dacă orele de curs nu corespund cu cele pe care le are la Academie și numai până se va numi profesor „onorariu și specialu”, el fiind destul de ocupat cu „profesura” de la gimnaziu²⁵.

Din informațiile bibliografice rezultă că, în anul 1858, profesorul Ștefan Micle ținea lecții și la școala militară din Iași²⁶, ca și cursuri populare (conferințe) duminicale de fizică, însoțite de experimentări publice²⁷, la care participa multă lume²⁸ și care e păcat că nu s-au putut publica²⁹. În anul 1859, Ștefan Micle făcea observații meteorologice și astronomice³⁰, fiind considerat, la vremea aceea, un „bun astronom”³¹.

Începând cu anul 1860, Ștefan Micle va funcționa ca profesor de fizică și chimie la Facultatea de filosofie și științe a Universității din Iași³². Din același an el a îndeplinit și funcția de decan³³.

La 11 noiembrie, profesorul Ștefan Micle a fost ales rector al Universității din Iași, la început pentru anii 1867–1870 și apoi pentru 1871–1875³⁴.

¹⁹ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 153; Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

²⁰ Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 15.

²¹ Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129.

²² Arh. St. Buc., fond Ministerul Instrucțiunii Moldova, dosar 736/1856, f. 150.

²³ *Ibidem*, f. 379.

²⁴ *Ibidem*, f. 415.

²⁵ *Ibidem*, dosar 462/1859, f. 533.

²⁶ Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 16.

²⁷ C. Istrati, *op. cit.*, p. 172; Augustin Z. N. Pop, p. 16. Vezi și *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași (1860–1960)*, vol. II, București, 1960, p. 47.

²⁸ C. Istrati, *op. cit.*, p. 172.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași...*, vol. I, București, 1960, p. 166.

³¹ C. Istrati, *op. cit.*, p. 172.

³² A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 154; Gh. Adamescu, *Dicționar enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*, București, 1931, p. 1 754; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544; E. Pop, *op. cit.*, p. 3; *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași...*, vol. II, p. 47, 68; *Istoria învățământului din România. Compendiu*, București, 1971, p. 144; Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 16; *Istoria Universității din Iași, 1985*, p. 88.

³³ Augustin Z. N. Pop, *op. cit.*, p. 17.

³⁴ „Anuarul Universității din Iași”, 1930–1935, Iași, 1936, p. 126.

Moare la 4 august 1879³⁵, după o scurtă suferință³⁶, discursul funebru fiind rostit de prietenul său, rectorul Petru Suciu, două zile mai târziu, adică la 6 august 1879³⁷.

În amintirea urmașilor, Ștefan Micle a rămas ca „o natură aleasă și o inimă nobilă”, fiind un model de om, de bărbat, de părinte și de român, „cel mai bun om”, „incapabil de a face vreun rău”, sau chiar „bunătatea întruchipată”³⁸.

Ca profesor, Ștefan Micle „era extrem de conștiincios”, prin activitatea sa didactică răspunzând „cu cinste misiunii sale”³⁹, cursurile lui putând constitui „adevărate exemple de organizare rațională a materiei și de expunere sistematică a acesteia”⁴⁰.

Profesorului de fizică Ștefan Micle îi datorăm și portretul lui Simion Bărnuțiu, pe care-l cunoaștem cu toții astăzi. Pentru executarea acestuia, Ștefan Micle „a învățat el însuși, exclusiv spre acest scop, tehnica fotografiei”⁴¹.

Una dintre cele mai importante preocupări ale profesorului Ștefan Micle era constituirea, dotarea și întreținerea în bună stare de funcționare a unui cabinet de fizică și a laboratorului de chimie. Așa se explică înaintarea, la 25 aprilie 1860, a unor liste (A, B și C) cu cheltuielile făcute „pe seama cabinetului de fizică și chimie în anul trecut” din suma de 2 000 lei care era prevăzută în bugetul școlilor pe anul 1858, precum și cu instrumentele cele mai „necesare la predarea științelor fizice, astronomie și meteorologie, dintre care cele mai multe lipsesc cu totul, earu altele se găsesc într-o stare cu totul ruinate încâtu nu se mai pot repara”⁴².

Lista B cuprindea „Instrumentele cele mai necesare pentru completarea cabinetului de fizică cu prețurile lor după cum se găsesc de vândere pe locu în Atelia Opticului Stanger et Comp. în Viena seau la M. Tauber în Lipsca”⁴³, iar C se referea la următoarele instrumente necesare la experimentațiunile astronomice și meteorologice: „1. Pentru a se repara Telescopulu (refraptore) dăruitu Cabinetulu de fibică de către Escelenția Sua Socia Princip. N. Conachi-Wogoridi. 2. Unu oriolu cu pendulu (oscilatoriu pe secundă). 3. Unu theodolitu astronomicu. 4. Unu pendulu pentru a observa cutremurulu și alte miș(ări). 5. Unu oriolu solariu universalu. 6. Unu instrumentu de passage. 7. Unu aequatorialu. 8. Unu globu astronomicu și unulu terestru din cele mai mari și mai noue. 9. Un închisatoriu și deschisatoriu magneticu. 10. Unu magnetometru după Faus, seu după Etingshausen. 11. Doue esemplare de barometri normali. 12. Unu barometru metalicu dupa Bourdon. 13. Unu ombrometru (udometru). 14. Unu anemometru. 15. Unu galvanometru cu cele necesare pentru elepticitatea atmosferică”⁴⁴.

³⁵ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 154; Dim. R. Rosetti, *op. cit.*, p. 129; C. Istrati, *op. cit.*, 167; Gh. Adamescu, *op. cit.*, p. 1754; Lucian Predescu, *op. cit.*, p. 544.

³⁶ A. D. Xenopol, *op. cit.*, p. 154.

³⁷ C. Istrati, *op. cit.*, p. 167.

³⁸ *Ibidem*, p. 171.

³⁹ *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași...*, vol. II, p. 69.

⁴⁰ *Istoria învățământului din România...*, p. 151.

⁴¹ Coriolan Suciu, *Corespondența lui Ioan Maniu cu Simion Bărnuțiu, 1851-1864*, Blaj, 1929, p. 171.

⁴² Arh. St. Buc., fond Ministrul Instrucțiunii Moldova, dosar 211/1860, f. 25.

⁴³ *Ibidem*, f. 26.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 27.

La 14 decembrie 1860, Ștefan Micle revine asupra problemei înaintând o altă listă cu aparatele necesare Cabinetului de fizică și Laboratorului de chimie⁴⁵, și roagă ministerul să ordone sameșului competent pentru a slobozi suma asigurată în buget pentru cheltuielile curente necesare⁴⁶. Iată conținutul rezoluției ministerului: „La 25 april contenit cu 2 000 lei prevăzuți în bugetul anului 1859 s-au plătit mai puțin 49 lei 9 parale d. Micle cheltuielile cabinetului pentru anul 1859/60 duple conte prezentate, duple care i s-au mai slobozit și colecta de 69 1/2 # seu lei 2 571/1/2 pentru cumpărarea de instrumente pe care înse duple rap. de facie nu le au cumpărat încât d-lui dispune de 2 522 11/40 lei. Aceștia se pot lăsa d-ale pentru cheltuielile curente ale cabinetului pe anul 1860/1 și atunci pentru cumpărarea instrumentelor duple lista alăturată și aceste sub. b. și c. de la 25 aprilii, care toate la un loc se pot calcula de 15 000 lei aproximativ. Minist. poate dispune de 5 000 lei duple bugetul anului curent și 10 000 din anul viitor 1861. Pentru a se pute înse comanda, aceste trebuesc prezentate liste cu nomenclatura latină sau germană și încă subscrisul socoate ca aceasta se se facă numai prin mijlocirea libreriei care poate remenea respunzătoare la caz când de la Viena instrumentele nu ar sosi în regulă și în stare mulțumitoare”⁴⁷.

Peste aproape zece ani, în martie 1870, același profesor Micle cere ministrului instrucțiunii publice și cultelor să aprobe construirea unui laborator separat de chimie, în ograda Universității, pentru „înlesnirea cursului de chimie de la Facultatea de știința de aici din Iasi, care din lipsa unui atare localu dotatu cu cele necesarii pe lângă Universitate, se ține în laboratorul ce se afla la Lyceu, și fiindcă prin aceasta se aduce mare struncinare înviețieturei”, „din suma de 1 702 lei 36 bani remasă și încă necheltuiți din subvențiunea cabinetului de fizică și laboratorul de chimie de aice pe anul 1869 și care sumă, ne espirând încă termenulu, se mai poate manda pentru mai sus mencionatului scopu”⁴⁸. Iar mai apoi preciza că își permite să facă el propunerea „considerând și aceea că facerea unui furnalu într-un laboratoriu cu ducturile necesarii, de care avem noi necesitate, precum nici mobilele, cu aparatele și preparatele necesarii pentru ca o sală să se prifacă într-un laboratoriu chimicu, nu cade întru atâta în competiție unui arhitectu care poate nici că o studiatu chimia, ci mai mult în competiția profesorului care are a se folosi cu acele aparate și preparate”⁴⁹.

Faptul că nu a primit nici un răspuns la raportul de mai sus îl face pe Ștefan Micle, în 26 mai 1870, să repete rugăminta pentru a se da „cât mai de timpuriu” autorisațiunea cerută, aceasta „în interesulu instrucțiunii publice”⁵⁰.

Drept justificare a cheltuielilor făcute, directorul Cabinetului de fizică și laboratorului de chimie, Ștefan Micle, înaintează trei „piese justificative legalisate, dintre care una conține suma de lei 750 cheltuiți pe seama Cabinetului de fizică, eară alte doue compun asemenea suma de lei 750 cheltuiți pe seama Laboratorului de chimie, pentru aparate de preparate chemicali”⁵¹.

⁴⁵ Ibidem, f. 47.

⁴⁶ Ibidem, f. 46, 50.

⁴⁷ Ibidem.

⁴⁸ Ibidem, fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 122/1869, f. 199.

⁴⁹ Ibidem, f. 200.

⁵⁰ Ibidem, f. 383.

⁵¹ Ibidem, dosar 846/1871(I), f. 88.

Pentru a răspunde circularei ministerului nr. 622, din 8 ianuarie 1865 privind afectarea în buget a sumelor „de 4 800 lei pe seama unui conservatore și preparatore la cursul fizic și tot asemenea 4 800 lei pentru un preparatore la cursul de chimie – două persoane întru adevăr foarte necesarii la prosperitatea unui institut de învățământ ca acesta“, profesorul Ștefan Micle recomandă „pentru conservatore sau preparatore mașinistru pe d-lui Hand, care au făcut cele mai multe reparațiuni de instrumente în Cabinetul de fizică și până acum cu bun succes; și eară pentru preparatore la chimie pe d-lui Constantin Ionescu, profesore la Școala centrală de fete de aici și studente la Universitate, Facultatea filosofică, secțiunea științelor esapte“⁵².

Din același an, 1865, s-a păstrat și un raport al profesorului Ștefan Micle, privind retribuirea anuală a servitorului de la Cabinetul de fizică, Filipu Georgiu⁵³. Cancelaria Universității din Iași, emitea, la 24 iunie 1869, sub semnătura rectorului Ștefan Micle, un răspuns la adresa ministrului nr. 6835 privind ocuparea postului de subbibliotecar⁵⁴.

Lipsa spațiului necesar Bibliotecii centrale din Iași prilejuiește o intensă corespondență între Universitatea din Iași și minister. Astfel, la ordinul ministrului privind propunerile bibliotecarului „de a schimba salele în care se află aşiedată astăzi biblioteca, cu careva sale în care se propun cursurile unicersitare“, rectorul Ștefan Micle raporta – la 28 septembrie 1871 – că a consultat consiliul special de universitate, care, în ședința din 25 ale curenteii, pe mai multe motive, expuse printr-un proces-verbal pe care-l alătură raportului său, a decis că: „atâtu în interesul bibliotecii cât și a Universiteii, schimbarea de sale propuse de d-lu bibliotecariu nu se poate face; apoi fiindu că locul celu mai favorabile pentru bibliotecă ar fi numai în etagiulu alu doilea de la edificiulu Universiteii, care astăzi se ocupă întregu de către Școala de belle-arte, propune ca domnia voastre se binevoiți a regula mutarea Școalei de belle-arte într-unu altu localu și atunci numai, Biblioteca și Universiteea vor putea dispune de salele necesarii din lipsa carora astăzi se simt mari deficultăți“.

„Subsemnatulu, în vederea motiveloru propuse de consiliulu speciale, pe deoparte respectuosu vene a ve încunoscința că schimbarea de sale, propuse de d-lu bibliotecariu nu se poate face, ear pe de alta, ve roagă se binevoiți a lua în deaproape considerațiune motivele consiliulu, și se regulați mutarea Școalei de belle-arte, care ocupă întregu etagiulu alu doilea de la edificiulu Universiteii, într-un altu localu, și atunci biblioteca, mutându-se în etagiulu de sus, ar putea fi arangiată într-un modu regulatu și ar potea să se mărească ori câtu de multu“⁵⁵.

Pe raportul respectiv, ministrul Christian Tell punea următoarea rezoluție: „Mijloacele budgetare nepermițând a se închiria altu localu pentru Școala de belle-arte, se va avea în vedere când se va acorda anume credit, totodată se vor întreba directorulu Școalei de belle-arte dacă prin mutarea școalei de la Universitate nu ar suferi învetemântul“⁵⁶.

⁵² Ibidem, dosar 603/1863, f. 197.

⁵³ Ibidem, f. 182.

⁵⁴ Ibidem, dosar 130/1869, f. 152.

⁵⁵ Ibidem, dosar 850/1871, f. 137.

⁵⁶ Ibidem.

Două luni mai târziu, la 23 noiembrie 1871, Ștefan Micle adresa un nou raport ministrului. El cuprinde următoarele: „Comitetul aceştii bibliotecă, întrunindu-se conform art. 21 din Regulamentul bibliotecii, ceea ce amu avut onoare a reporta domniei-voastre, prin adresa nr. 88, cercetând și luând în considerație înmulțirea dotii bibliotecii și valoarea ei, care rădică această instituțiune la primul ei rang, a găsit că acuma localul bibliotecii nu mai este nici încăpătoriu și nici potrivit acestei instituțiuni, pentru care este de neapărată necesitate nisce încăperi spațioase și arangiate astfeliu pentru a se putea mării neconținut; apoi, pe lângă aceste, trebuie să fiă un local stabil, fiind-că biblioteca nu se poate muta din loc în loc; această mutare ar fi foarte cu anevoie și chiar ar putea aduce răsipă. Și cu atâta mai mult acum, mărirea și îmbunătățirea localului este mai neapărat simțită, fiindă s-a ivit și o donațiune din cele mai prețioase, donațiunea E. Hurmuzachi, care se compune din 7416 volume și se oferă prin fratele acestuia, d-l G. Hurmuzachi, sub condițiune ca biblioteca se dispună până în timp de jumătate de an (adecă până la Sf. Gheorghe viitor) de localul necesariu, până atunci, această donațiune s-a lasat numai ca depozit în bibliotecă, fiind totodată împachetată în 23 de lăzi. Subsemnatul, aducând la cunoscința domniei-voastre cele ce preced, conform deciziei Comitetului, am onoare a vă ruga, domnule ministru, ca se binevoiti a dispune de un local potrivit pentru bibliotecă, pentru că astfeliu și această instituțiune se poată corespunde cu deplinătate la destinația ei”⁵⁷.

Pe ultimul raport depistat de noi în privința bibliotecii, datat 22 decembrie 1871, este scrisă următoarea rezoluție: „Pentru biblioteca din Iași, putându-se pune la dispoziție încăperile din curtea bisericii Golia, foste egumenești, se va face cunoscut bibliotecarului, ca, împreună cu arhitectul Cugler, să meargă să vadă dacă acele încăperi vor fi apte pentru bibliotecă, și ce îmbunătățiri li se vor mai putea face; comunicând ministerului rezultatul. Chr. Tell”⁵⁸.

Alte câteva documente rămase de la profesorul Ștefan Micle se referă la împământinirea sa. Astfel, la 5 octombrie 1864, profesorul de „științele fizice în Colegiul național și în Universitatea din Iași”, Ștefan Micle, cerea, prin următorul memoriu adresat domnitorului Alexandru Ioan Cuza, împământinirea.

„Eu, subscrisul de origine român din Transilvania, fiind chemat de guvernul fostului principe Grigorie Ghica de pia memorie în anul 1856 la postul de profesore pentru catedra de științele fizice în clasele superioare din Colegiul național din Iași, și de la anul 1860 ocupând și catedra de fizică la Facultatea de științe în Universitatea din Iași ca profesore definitiv, nu simțeam nevoie de a cere indigenatul, fiind că de frații români de aici am fost îmbrățișat cu toată căldura și am avut toate binefacerile și drepturile legate de profesorat, întogmai ca dâșii; dară după actul glorios și patriotic al Înălțimei Voastre de la 2 maiu, prin care chemați pe toți românii și în special pe profesori la participarea drepturilor politice pentru consolidarea și regenerarea naționalității române, voind a contribui și eu încat puterile me vor ierta la acest act măreț, viu și declar înaintea măriei voastre, că eu mă lapd de protecțiunea austriacă, și vă rog plecat, ca conform votului Adunării Legislative din anii trecuți pentru împământinirea românilor transilvăneni, cât și în puterea prerogativelor cu care vă investește plebiscitul aprobat de națiunea întregă, să binevoiti grațios a decreta împământinirea mea”⁵⁹. Rezoluția domnitorului prevedea ca ministrul de interne să dea „legiuitul curs” cererii respective.

⁵⁷ Ibidem, f. 186.

⁵⁸ Ibidem, dosar 1584/1872, f. 6.

⁵⁹ Ibidem, fond Parlamentul, dosar 339/1865-1866, f. 104.

Cu aceeași ocazie, Micle răspundea și ministrului justiției, cultelor și instrucțiunii publice din ce motive nu a considerat necesar să renunțe și formal la „sudeția” străină: „1. Că eu n-am fostu împiedicatu de nici o considerațiune politică de a me lapeda în România liberă de protecțiunea unei potenția străine, ci cauza ne cererei împământenirei mele până acumu au fost numai aceea că eu amu fostu îmbrățioșatu de frați<i> români de aici cu toată amoarea și că până acumu me foloseamu de toate beneficiile și de toate drepturile acordate de legile în vigoare tuturoru profesorilor de origine română; 2. Că eu nu numai la anulu 1863 prin adresa ministerului sub No 8 942 ci nici odată n-amu fostu provocatu a me indigena; dacă acumu după actulu gloriosu din 2 maiu înălțimei sale domnitorului româniloru, prin care se chiamă toți români<i> și în special profesori<i> la participarea tuturoru drepturiloru politice, vă declaru, domnule ministru, precumu amu declarat u aceasta prin una suplică adresată măriei sale domnitorului Alesandru Ioan I și prin una alta domnului ministru alu afaceriloru esterne că eu me lapădu de protecțiunea austriacă și vă rogu, cu totu respectulu, ca în poterea servițiilor mele în timpu de mai mulți ani și în calitate de profesore definitivu atât u în Colegiulu națiionale cât u și în Universitatea de aici din Iași, se binevoiți a protege împământenirea mea prin decretu domnescu.”⁶⁰

Rezoluția ministrului prevedea următoarele trei puncte: „a) Se primescu cu mulțumiri tardivă aceasta declarare de lepadare de sudeția austriacă; se va mijloci la Minist. de Externe pentru lucrările de împământenire. b) Se va publica prin monitoriu lepadarea <de> sudeție a d-lor profesori transilvăneni cari au trecutu asemenea declarare. c) Se observă că nu este d. Micle cu titlu definitiv profesorele la doue catedre, căci acestea nu este în spiritulu legei, ci d-lu este definitiv numai la una catedră”⁶¹.

Demersurile respective se pare că nu au avut rezultatul dorit, deoarece, la 14 ianuarie 1866, profesorul Ștefan Micle adresa ministrului o nouă cerere să intervină pentru împământenirea sa: „În anul 1864 în luna octombrie, cu toată supunerea, m-am fostu adresatu cătră onorabilulu Ministeriu alu Cultelor și alu Instrucțiunii Publice din România, se bene voească a mediloci împământenirea mea aici în statul României, declarându, totu odată, ca me lapedu de protecțiunea la care amu fostu supusu credindu că atare declarațiune aru fi suficientă pentru unu român născutu din părinți români și din străbuni moldoveni dupa decisiunile luate, în privința indigenarei româniloru, de către Divanul Ad-hoc, de la anulu 1857. Până acumu înse suntu totu în asceptare, domnule ministru și fără se fi privitu vre unu respunsu de la onorab. Ministeriu, din care se me pot u lămuri, dacă pot u fi împemintenitu seau nu, dupa declarațiunea dată, pe care o mai repetu acumu, seu poate că se asceptă de la mene și mai multe sacrifice și dovezi despre patriotismulu meu ca românu în sânge și în toate acțiunile mele ca profesore în școală și afara de școală. Sunt u acum 10 ani, d-le ministru, de când u me aflu în servitiulu acestei patrie, pe care cu dreptu cuvântu o numescu patria mea, fără se fi dat u cea mai mică ocașiune de bănuială pentru portările mele, atât u în servitiulu ce-lu ocupu cât u și ca cetățeanu afară de servitiulu, despre care a mea portare vă poteți convinge din arhiva școaleloru de la 1856 și până la 1866. Deci, firmu în propozițiunea mea de mai înainte și cedendu dorinței animei mele de a deveni cetățianu în România, vă rogu, domnule ministru, cu toată supunerea, se bene voiți

⁶⁰ Ibidem, fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 516/1864, f. 28.

⁶¹ Ibidem.

a interveni la Înălțimea sa domnitoriu Principatelor Române, pentru decretarea împămbăntenirii mele, invocându în favoarea mea micile servicii ce amu potutu aduce și eu pe altariulu patriei în templu de diece ani“⁶².

Între documentele referitoare la activitatea profesorului Ștefan Micle mai pomenim aici protestul unor profesori din Iași (A. I. Gheorghiu, Petru Suciu, Șt. Emilian și Ștefan Micle) în legătură cu modul defectuos în care s-a făcut alegerea rectorului din 28 martie 1866⁶³, cererea de a i se elibera „unu certificatu pentru anii mei de serviciu ca profesore, precum și pentru onorariulu din anulu espiratu, spre a-lu presente unde se cuvine, ca se mi se limiteze dreptulu la pensiune“ din 23 ianuarie 1869⁶⁴, precum și lista obiectelor necesare Universității din Iași, cu prețul fiecăruia din anul 1875⁶⁵.

Nu putem încheia această scurtă prezentare a activității profesorului Ștefan Micle fără a cita pe unul din puținii săi biografi, care scria: „Cariera lui este o adevărată performanță athletică însuflețită de greutate, întărită de piedici. N-aș crede să mai găsim în istoria învățământului nostru un model biografic mai potrivit pentru tineret“⁶⁶, pentru ca apoi să precizeze că profesorul Ștefan Micle era unul „din cei mai mari și mai luminați eroi ai școlii românești. Viața și opera lui va trebui reluată și cercetată serios, amănunțit, cu pietate, așa cum se cuvine aleșilor națiunii“⁶⁷.

VIOREL GROZAV

⁶² Ibidem, dosar 439/1866, f. 294, 307.

⁶³ Ibidem, f. 298, 303.

⁶⁴ Ibidem, dosar 679/1868, f. 139.

⁶⁵ Ibidem, dosar 2 296/1873, f. 262.

⁶⁶ Emil Pop, *Ioan Popp și Ștefan Micle. Doi cititori ai învățământului științific din România*, extras din „Transilvania“, LXXV, Sibiu, 1944, nr. 3, p. 9.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 14.

1

1860 aprilie 9. Iași. Extras din Condicta de cheltuieli pentru Cabinetul de fizică și laboratorul de chimie pe anul 1859/1860.

A

Extrasu din Condicta cheltueleuru pentru Cabinetulu de fizica și laboratoriuu de chimii pe anulu 1859/60

Numeru curente		Lei	Para.
1	Cheltueele de pe anulu 1858/9...	211	8
2	Patru ocele și 3/4 cotu de pele de gumi-elasticu...	89	30
3	Pravu de curățitu alamariele...	3	-
4	Chartia de strecuratu...	-	30
5	Alcoholu pentru Lampe de chimia...	2	10
6	Acidu sulfuricu (acrima de sulfura)...	1	30
7	Acidu nitricu...	1	20
8	Cărbune de lemnu...	2	20
9	Oleu de ripsu...	3	-
10	Cărbune de lemnu...	2	10
11	Pele lucrata de diferite scopuri necesaria...	7	-
12	Un aparatu de stecia pentru a comprima în apa acidu carb.	111	-
13	Cărbune de lemnu...	1	-
14	Unu stereoscopu cu 3 imagine fotografice (vedi conto d)...	94	-
15	Optu table de stecia la dulapurile din Cabinetul de fizică...	28	-
16	Doa blide mari de lutu pentru laboratoriuu de chimia...	7	-
17	Pentru 15 ocale carbune de lemnu...	5	-
18	6 coți lanțușioru de alama p<en>tru mashina eleptică...	7	20
19	1/2 oca alcoholu...	2	20
20	Doa farfurii mari de porcelanu p<en>tru fotografie...	12	-
21	Doa table de sticla de Salin...	7	-
22	Alcoholu absolutu...	-	20
23	Doa shipusioare negre...	3	5
24	Unu cotu de catifea negra la fotografie...	2	20
25	Mai multe chemicali p<en>tru fotografie (vedi coto sub c)...	107	25
26	Pentru 6 cavanoase de lutu la pila lui Wolestonu...	7	20
27	Doa ocale de acidu sulfuricu...	16	-
28	Dopuri de pluta...	-	24
29	Doa lumânări de ceara...	-	24
30	Câteva nuci, mere și un ou...	-	16
31	Aprindiori (chibrituri)...	-	6
32	Soponu...	1	5
33	Giacia pentru laboratoriu de chimie...	2	10
34	Sare comuna...	-	28
35	Alcoholu...	-	30
36	Oleu de ripsu și fitilu...	1	15
37	Reparațiune la lada cea de plumb p<en>tru mashina idraulica...	1	20
38	O pertica de ocielu...	4	20
39	Doa aratatoare la Syrena...	1	20
40	Unu flueru de lemnu...	1	10
41	Pentru reparațiunea mashinei pneumatice...	180	-
42	Reparațiunea și reînnoirea foiloru de suflatu sticla...	111	-
43	Pentru unu globu de alama la expansiunea corpuriloru...	74	-
44	Pentru o scara dupla (la nota sub litera b)...	74	-
45	Mai multe lucruri necesarie din negatitoria lui Bachoter (conto f)...	30	-

Numeru curente		Lei	Para.
46	Alcoholu pentru lampe și ația alba	1	25
47	Aprindioare...	-	4
48	Salamoniacu (clor-amoniacu) și agaricu mineralu...	17	14
49	Giacie și sare pentru laboratoriu de chimia...	3	2
50	Giacie și sare pentru laboratoriu de chimia...	1	20
51	Reparațiunea Caleidoscopului...	2	20
52	Alcoholu...	2	10
53	Unu tubu acusticu pentru Cabinetulu de fisica...	37	-
54	Unu pendelu pentru a demonstra rotațiunea pământului... } nota	18	20
55	Tredieci. Elemente eleptice după sistema lui Danielu... } e	300	-
56	Pentru spredeice Cevanoase dupe de lutu p&en>tru elementele lui Dan&ielu>...	28	-
57	Doe ladi lungi p&en>tru și alte necesarie în cab. de fisică (nota g)...	125	-
58	Doe încuetoare p&en>tru ushile de la cabinet. de fisică et chimi&e> s&ub nota> h...	74	-
59	Oleu de ripsu p&en>tru lampe...	1	10
60	Aether sulfuricu...	8	-
61	Doi loti nitratu de argintu fusu și cristaliseatu...	28	-
62	Cadmium metalu nativu...	10	-
63	Iodamoniu și Iodcedmiu...	14	-
64	O mashina de gazu idrogenu...	65	-
65	Alcohol absolutu, reptificatu, acidu glaciale și tripolu...	7	20
66	Acidu pynogalicu și gumiarabicu...	9	20
67	Doe shipuri cu dopuri de sticla...	4	-
68	Acidu aceticu glaciale...	2	-
69	Nitratu de argintu fusu...	14	-
70	Doe table de Salin și soponu...	5	30
71	Acidu sulfuricu concentratu și nitricu fumante...	10	20
72	Doe vesici (beșici) de vaca...	1	20
73	50 depuri bumbacu...	1	20
74	Acidu aceti&cu> glaciale...	2	20
75	Iposulfatu de natronu...	7	32
76	Aether sulfuricu...	8	-
77	Acidu aceticu glaciale...	3	20
78	Unu Shipu cu dopulu de vitru...	2	-
79	Telu de feru la mosorulu de induptiune	2	-
80	Aprindioare...	-	8
Summa totala...		2 049	9

Eși în 9 Aprilu 1860 C.

Ștefanu Micle
Profesore de fisica et chimia

2

1860 aprilie 25. Iași. Tabel cu instrumentele cele mai necesare Cabinetului de fizică (aflate de vânzare la Viena și Lipsca).

B

Instrumentele cele mai necesare pentru completarea Cabinetului de fizică cu prețurile lor după cum se găsesc de vândere pe loc în Atelia Opticului Sratinger et Comp. în Viena sau la M. Tauber în Lipsca.

Numeru curente		Lei	Para.
1	Sestatul lui Brandegger	37	–
2	Unu Thermometrografu: unu termometru masim și minim	92	–
3	Unu Thermometru pentru a se pone la fenetro afară	105	–
4	O figura balancietoare	45	–
5	Aparatu pentru apa prin sether sau prin acide	19	–
6	Unu aerostatu de colliodiu și unulu de membrana	130	–
7	Unu pendulie de reversiune	180	20
8	Table de stecla pentru a demonstra adesiunea între lichide	30	–
9	Unu ochiu opticu pentru a esplica vederea și efepțul ocular	90	–
10	O urechia artificială de ipososu	75	–
11	Aparatu pentru a demonstra frângerea luminei în apă	75	–
12	O prizma pentru frângerea lichideloru	68	–
13	Unu Optometru dupe Stampfer	45	–
14	Diseurile scroboscopice	60	–
15	Clesce de turmalin	60	–
16	Aparatu pentru producerea ineloru lui Newtonu	60	–
17	O lentilă de a lui Leyda pentru a topi telu prin eleptricité	90	–
18	Eleptroscopulu lui Fechner	225	–
19	Aprindietoare eleptrice pentru spargerea sticeloru	4	20
20	Roata lui Barbon cu eleptromagnetu	64	20
21	Unu reglatoare eleptricu	337	20
22	Pentru telegrafie eleptrica Aparatul lui Morse cu testaturi și Railea	600	–
23	Unu Thermoigrometru dupa August	150	–
	Summa:	1 646	–
	Care suma e mai mare decât acea primită	1 571	20
	Numai cu	74	20

Eși în 25 aprilu 1860

Ștefan Micle

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice. Moldova, dosar 211/1860, f. 26. Orig.

3

1864 octombrie 5. Iași. Ștefan Micle, profesor la Colegiul național și la Universitatea din Iași, cere domnitorului Alexandru Ioan Cuza să decreteze împământenirea sa.

Măria Ta prea Înălțate Doamne!

Eu subscrisul de origine român din Transilvania fiind chemat de guvernul fostului principe Grigorie Ghica de pia memorie în anul 1856 la postul de profesore pentru catedra de științele fizice în

clasele superioare din Colegiul național din Iași, și de la anul 1860, ocupând și catedra de fizică la facultatea de științe în Universitatea din Iași ca profesore definitiv, nu simțeam nevoie de a cere indigenatul, fiind că de frații români de aici am fost îmbrățișat cu toată căldura și am avut toate binefacerile și drepturile legate de profesorat întotdeauna ca și dâșii; dară după actul glorios și patriotic al Înălțimei Voastre de la 2 Maiu, prin care chemați pe toți românii și în special pe profesori la participarea drepturilor politice pentru consolidarea și regenerarea naționalității române, voind a contribui și eu încât puterile me vor ierta la acest act mareț, viu și declar înaintea Măriei Voastre, că eu mă lapdă de protecțiunea austriacă, și Vă rog plecat, ca ca. form votului adunării legislative din anii trecuți pentru împământenirea românilor transilvăneni, cât și în puterea prerogativelor cu care Vă investește plebiscitul aprobat de Națiunea întreagă să binevoiți grațios a decreta împământenirea mea.

Al Înălțimei Voastre prea plecat și supus

Ștefan Micle

Profesore la Științele fizice în Colegiul național și în Universitatea din Iași.

Iași 1864 octombrie în 5

<Rezoluție>: Domnul ministru de interne va da lagiuitul curs acestei cereri.

L.S. / sigiliul domnitorului Cuza în tuș rușu./

Nr. 7 078. 8 vrie 13.

Arh. St. Buc., fond Parlamentul, dosar 339/1865–1866, f. 104. Orig.

4

1866 ianuarie 14, Iași. Ștefan Micle, profesor de fizică la Universitatea din Iași, cere ministrului justiției, cultelor și instrucțiunii publice din România să intervină pentru decretarea împământenirii sale

Domnule Ministru

În anul 1864 în luna octombrie, cu toată supunerea m-am fostu adresatu cătră Onorabilulu Ministreriu alu Cultelor și alu Instrucțiunii publice din România, se bene voească a mediloc împământenirea mea aici în Statul Românici, declarându totu odată, ca me lapedu de protecțiunea la care amu fostu supusu creditu că atare declarațiune aru fi suficianta pentru unu român nascutu din părinți români și din străbuni moldoveni dupa decisiunile luate, în privinția indigenarei romaniloror, de către Divanul Ad-hoc, de la anulu 1857.

Până acumu înse suntu totu în acceptare Domnule Ministru și fara sa fi primitu ver unu răspunsu de la Onorab. Ministeriu, din care se me potu lamuri, daca potu fi împemintenitu seau nu dupa declarațiunea data, pe care o mai repetu acumu, seu poate că se asceaptă de la mene și mai multe sacrificie și dovezi despre patriotismulu meu ca romanu în sange și în toate acțiunile mele ca profesore în școala și afara de școala.

Suntu acum 10 ani D-le Ministru de candu me aflu în serviciulu acestei Patrie, pe care cu dreptu cuvântu o numescu, Patria mea, fără se fi datu cea mai mica ocașiune de bănuială pentru portarile mele, atâtu în serviciulu celu ocupu câtu și ca cetățeanu afara de serviciu despre care a mea portare Va poteți convinge din arhiva școaleloru de la 1856 și până la 1866.

Deci, firmu în proporțiunea mea de mai înainte și cedendu dorinței animei mele de a deveni cetățeanu în România, Va rogu Domnule Ministru cu toată supunerea se bene voiți a interveni la Înălțimea Sa Domnitorulu Principatelor Române, pentru decretarea împământenirii mele, invocându în favoarea mea micile servii ce amu potutu aduce și eu pe altariulu patriei în tempu de diece ani.

Cu această ocașiune venu supusu a Va roga Domnule Ministru, se bene voiți a redica masura luată în contra mea prin care suntu opritu, de a participa la sesiunile Consiliulu universitaței prin

consiliu și faptu, unu dreptu pe care l-amu avutu în consiliulu academicu de cându servescu ca profesore. lu amu și acumu în Consiliulu Lyceului, dupe Decretul D-Voastre, eara la Universitate suntu privatu de acestu dreptu din anulu trecut.

Primiți, Domnule, Ministru, încredințările prea distinsei mele considerațiuni.

Ștefan Micle

Profesore de fisica la Universitatea
și la Lyceulu din Iași

Iași în 14 ianuarie 1866

Domniei Sale

Domnului Ministru alu Instituției. Cultelor și Instrucțiunei publice din România.

<Rezoluție>:

Urmează respunsulu
D-lui Ministru C. A. Rosetti
ss. indescrifabil

Arh. St. Buc., fond Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 439/1866, f. 294, 307. Orig.

5

1866 martie 25. Iași. Protestul unor profesori în legătură cu modul defectuos în care s-a făcut alegerea rectorului Univesității din Iași

Iași 25 Martu 1866

Domnule Ministru

La 23 ale curent. Martiu noi subscriși fiindu chiamați prin circulariu de Domnulu Maiorescu în ședința Consiliului universitariu spre a alege unu rectore. după cetirea adresei Domniei Voastre amu cerutu amenarea alegerii pentru ca din cauza vacanțelor lipseau patru profesori și amu observatu ca suplenții deși convocați nu potu lua parte la alegere. Neluându-se însă în considerațiune cererea și observațiunea noastră ne amu retrasu protestandu în contra oricărei lucrări ulterioari, ca unei lucrări nelegali.

Prin depesia noastră din aceeași di am avutu onoare a Ve comunica acestu protestu, protestandu totu de odată și la Domnia Voastră în contra alegerii rectorului provisoriu din aceeași di din considerentele urmatoria:

- a) pentru ca e nelegală.
- b) pentru că au fostu chiamați a lua parte la alegeri și supleanții, și
- c) pentru că, fiindu în vacanția, au lipsitu de la ședința patru profesori.

1. Permiteți-ne, Domnule Ministru, a ne da cuvintele noastre pentru ce amu disu ca e nelegală. Ea e nelegală pentru ca în adresa Domniei Voastre pentru alegerea unui rectore provisoriu se dice ca neputându-se împlini postulatele legii, adeca ale articolului 290 din Legea Instrucțiunei publice în privința etatei și a servitiului sa se aleaga unu rectore în contra acestui articlu, și în contra articolului 292, pene ce legea instrucțiunei se va modifica la punctulu acesta de catre corpurile legiuitoare. Noi credemu, ba chiaru scim, Domnule Ministru, ca Domnia Voastră ați fostu și sunteți plecatu a primi toate informațiunile necesare spre a afla adevurul. Dați-ne voie dăra a Ve declara cu toata sinceritatea ca în privința aceasta ați fostu reu informatu, nu scimu din ce cauza și de cine, pentru ca noi în Universitatea noastră avemu profesori cu toate calitățile cerute de articolulu 293. Ar fi tristulu lucru, Domnule Ministru, dacă legile la noi s-ar schimba precumu se se facea de Trebonianu în tempulu lui Justinianu în favoarea persoaneloru pretine Cesarului. Pentru guvernulu Cadiutu însă o atare schimbare nu era lucru mare, caci subu densalu și de instrumentele lui s-au mai schimbatu anche legea și anche înainte de a se pune în lucrare; la noi însă nice pene acumu nu se aplecata acea lege și chiaru cându se încearcă a se apleca, trebuie oare a se face prin abrogarea ei de către Onorabilele Ministeriu sub pretețele cari nu esista?

2. Legea instrucțiunei publice nu prevede nicăieri supleniti fără concursu, ci numai profesori definitivi și provizorii în urmarea concursului art. 364 și 365. Fiindu însă numiți supleniți de profesori în contra articlilor citați, în contra cărei numiri nu aveau nemicu, nu potu avea dreptulu de profesori și asia nu potu participa la ședințele Consiliului universitarii cu votu deliberativu.

3. Alegerea de rectore s-a făcutu într-un modu cu totul surprinedietoriu. căci convocarea membrilor Consiliului a fostu pornită abia pe la 11 oare dimineața și seara la 5 oare era a se face alegerea, și asia unii din profesori ce se aflu în Iași nece au pututu vedea circulariu. Asemenea surprinderi s-au mai făcutu de multe ori ca cea de la 23 ale curenteii Martiu. Asia la 1864 luna lui Octombre dupa ce s-a mizlocitu a se eschide în contra statutelor universitari atunci în vigoare. de la Consiliulu academicu patru dintre profesorii Universiteii sub cuventu ca deși suntu români născuți însă nu suntu români naturalisați și un al cincea s-a suspensu. la care absentu și au trimisu voturile lor la București, cu toate aceste în raportulu rectorelui alesa s-a disu ca au fostu *scapte* alegatori de facia deși de facia au fostu numai cinci împreună cu alesulu. Atunci fiindu alesu rectore tot de acești 5 profesori carii au ales în modu nelegale și acumu alegerea s-a protestatu și atunci: însă rectorele neîntaritu de Domnitoriu, cu toate aceste a usurpatu dreptulu de rectore, precum astadi. Asemine surprindere s-a mai făcutu și în luna lui Septembr. 1865 cu alegerea delegatulu la Consiliulu generale alu instructiunii, care alegele asemenea a fostu protestata, din cause ca ea s-a făcutu totu numai de aceștia 5 și în absentia a 7 profesori. În contra tuturor acestoru usurpațiuni și abususii amu cerutu de la Onor. Ministeriu mai de multe ori ancheta: însă totu de una în vanu, pentru ca cererile noastreși ale altoru colegi asupriți n-au avutu nece unu rezultat.

Și acumu vedintu ca suntemu în vacanția, ca lipsecu patru profesori cari au desaprobatu totdeauna abuserile și usurpațiunile ce se făceau, se grăbi alegerea de rectore în absentia celoru patru cu o minoritate de 5 profesori și de trei supleniți în contra unui maiorități de șapte profesori vechi cu serviciile îndelungate.

Domnule Ministru, noi scimu ca totdeauna ați fostu în contra usurpațiunilor, a abuserilor și a nelegalitatilor, totdeauna le ați desaprobatu, ați reclamatu în contra lor. Amu credintu data a împlini una dintre datoriile cele mai sante a le noastre a Ve descoperi în toata sincceritatea unele dintre abuserile, usurpațiunile și nelegalitățile, ce s-au făcutu la școala noastră superioară de doui ani de dile încoace, pentru ca ele să înceteze odată. În interesul ordinei, a legalității și a progresulu insistam pre lângă protestulu nostru telegraficu de la 23 Martiu și Ve rugam cu totu respectulu ca se bene voiți a nu întâri o alegele surprindiatoare, abusiva și nelegală, pentru ca o asemenea întărire nu ar fi nece mai multu nece mai pucinu decâtu santionarea tuturor abuserilor și a nelegalităților de sub guberniulu trecutu opiniunea publica, a protege nemoralitatea, ar fi a lucrea în contra așteptarei publice, precumu se esprima corespondențele Romanului de la 14 Martiu în Romanulu publicatu la 17 Martiu. Ve rugam în fine și pe Domnia Voastră pentru ordinarea unei anchete severe și nepartială.

Primiți Ve rugam Domnule Ministru ascurarea înaltei noastre stime.

A. I. Gheorghiu
prof. Ecn.Plt.

Petru Suciu
prof. de drept romanu

Ștefan Emilian
prof. de Geometria discript.

Subsemnatulu, de și n-au fostu presente la actulu alegelei rectorelui se unesc în totulu cu protestulu datu de cătră colegi cei prin depesia și prin acestu înscrisu.

Ștefan Mikle
prof. de fisica

Domniei Sale
Domnului ministru de Culte și de Instrucțiunea Publica

<Rezoluție>:

31 martie
D. Scoale

A se punc cu toate lucrările atenției D-lui Ministru
ss. indescifrabil

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 439/1866, f. 298, 303. Orig.

6

<1870 martie 6, Iași>. Ștefan Micle, directorul Cabinetului de fizică și al laboratorului de chimie din Iași cere să se aprobe construirea unui nou laborator în încăperile din ograda Universității.

Romanța
Cabinetul de Fizica
și
Laboratorul de Chimie
din Iași
Nr.185

Domnule Ministru

Subsemnatul, vedendu, că este mare indigență de unu laboratoriu chimicu, pentru înlesnirea cursului de chimie de la facultatea de știința de aici din Iași, care din lipsa unui atare localu dotatu cu cele necesarii pe lângă Universitate, se ține în laboratorulu ce se afla la Lyceu, și fiindcă prin aceasta se aduce mare struncinare înviețieturei: venu respectuosu a Ve ruga, Domnule Ministru, că se bine voiți a-i da permisiunea pentru a se construi unu laboratoriu în încăperile din ograda Universitatei și din suma de 1 702 lei 36 bani remasă și încă necheltuiți din subvențiunea cabinetului de fizica și laboratoriu de chimie de aice pe anulu 1869, și care sumă ne espirând încă termenulu, se mai poate manda pentru mai sus menționatulu scopu.

Această sumă de 1 702 lei remase încă în dispozițiunea laboratorulu, din împreună cu ce care va mai fi afectată în budgetulu Statulu pentru întreținerea acestui Stabilimentu pe anulu 1870, vom fi de ajunsu pentru a îmtâmpina cele mai mari necesități, adecă pentru construirea unei vetre în laboratoriu cu mobilierulu necesariu ei, cu celelalte aprovisionări de aperate și preparate și apoi:

Considerându și aceea că facerea unui furnalu într-un laboratoriu cu dupturile necesarii, de care avemu noi necesitate, precumu nici mobilele, cu aparatele și preparatele necesarii pentru ca o sală să se prifacă într-un laboratoriu chimicu, nu cade întru atâta în competenție unui arhitectu care poate nici că a studiatu chimia, ci mai multu în competenția profesorulu care are a se folosi cu acele aparate și preparate, causa pentru care-mi am luat permisiunea Domnule Ministru, de a Ve ruga cu totu respectulu ca se bine voiți a me autorisa de a îngriji și fără de unu altu planu arhitectonicu afară de justificarea cheltuieliloru la tempulu seu prin actele cerute de legea contabilităței.

Speru, Domnule Ministru, ca Veți binevoi a ne aprecia rugamintea ce ve facu în interesulu investiăturii, și mai cu seamă când nu vremu a Ve cere mari fonduri pentru speșele trebuitoare, afară de cele cari sunt și n-au decât a fi aplecate la destinațiunea loru.

Binevoiți Ve rogu Domnule Ministru, a primi asigurarea prea distinsei mele considerațiuni

Directore Ștefan Micle

Donici Sale

Domnului Ministru Instrucțiunii Publice și Culteloru

<Rezoluție>:

6 martie 1870. Scoli

Se va supune d-lui ministru
ss. indescifrabil

1870 Nov. 20

La dosarulu findu supusă la cunoștință domnului ministru.
ss. indescifrabil

7

1871 septembrie 28. <Iași>. Raportul rectorului Universității din Iași. Ștefan Micle, în legătură cu problema mutării Școalei de belle-arte din clădirea Universității

România

Universitatea din Iași
 Recroratulu
 Nr. 35

1871 septembrie 28 dile

Domnule Ministru

Asupra ordinului Domniei Voastre nr. 8 409, pre lângă care s-a primitu în copie raportului D-lui Bibliotecariu al bibliotecii centrale din Iassi, relativu la propunerea facuta, de a se schimba salele în care se află asiedată astăzi biblioteca, cu careva sale în care se propun cursurile universitare, am consultatu pre consiliulu speciale de universitate, care în ședinția din 25 ale curentei, pe mai multe motive espuse prin alăturatul în copie procese verbele, a decisu că: atâtu în interesulu bibliotecii câtu și a Universitatei, schimbarea de sale propuse de Dlu Bibliotecariu nu se poate face; apoi fiindu că loculu celu mai favorabile pentru bibliotecă ar fi numai în etagiulu alu doilea de la edificiulu Universitate, care astăzi se ocupă întregu de către Școala de Belle-Arte, propune ca Domnia Voastre, se binevoiați regula mutarea Școalei de Belle-Arte într-unu altu localu și atunci numai, Biblioteca și Universitatea vor putea dispune de salele necesarii din lipsa carora astăzi se simte mari deficultăți.

Subsemnatulu, în vederea motivelor propuse de cosiliulu speciale, pe deoparte respectuosu vene a Ve încunosiiția că schimbarea de sale, propuse de Dlu Bibliotecariu nu se poate face, ear pe de alta, Ve roagă se binevoiați a lua în deaproatoe considerațiune, motivele consiliului, se regulați mutarea Școalei de Belle-Arte, care ocupă întregu etagiulu alu doilea de la edificiulu Universitatei, într-unu altu localu, și atunci biblioteca mutându-se în etagiulu de sus, ar putea fi arangiată într-un modu regulatu și ar potea să se mărească ori catu de multu.

Binevoiați Ve rogu, Domnule Ministru, a primi asecurarea prea destinsei mele considerațiuni.

Rectore

Ștefan Micle

Secretar Șumulcanu

Domniei Sale

Domnului Ministru Instrucțiunei publice și Cultelor

<Rezoluție>:

P. act. Școale

Mijloacele budgetare nepermițând a se închiria altu localu pentru Școala de belle arte, se va avea în veder când se va acorda anume credit; totodată se vor întreba Directorulu Școalei de belle-arte dacă prin mutarea Școalei de la Universitate, nu ar suferi învetemântul

Chr. Tell

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 850/1871, f. 137. Orig.

8

1871 noiembrie 23, <Iași>. Ștefan Micle, rectorul Universității din Iași, prezintă Ministerului Instrucțiunii Publice și Cultelor situația Bibliotecii centrale din Iași în momentul primirii donației E. Hurmuzachi, solicitând un nou local.

Ministerul Instrucțiunii Publice
Biblioteca Centrală
din
Iași
No. 93

1871 Noembre 23

Domnule Ministru!

Comitetul acestei Bibliotecii, întrunindu-se conform art. 21 din Regulamentul Bibliotecii, ceea ce amu avut onoare a raporta Domniei Voastre, prin adresa No.88, cercetând și luând în considerație înmulțirea dotii Bibliotecii și valoarea ei, care rădică această Instituțiune la primul ei rang, a găsit că acuma localul Bibliotecii nu mai este nici încăpătoriu și nici potrivit acestei instituțiuni, pentru care este de neapărată necesitate nisce încăperi spațioase și arangiate asfeliu pentru a se putea mări necontenit; apoi pe lângă aceste, trebuie să fiă un local stabil, fiind-că Biblioteca nu se poate muta din loc în loc; această mutare ar fi foarte cu anevoie și chiar ar putea aduce răsipă.

Și cu atâta mai mult acuma, mărirea și îmbunătățirea localului este mai neapărat simțită, fiindcă s-a ivit și o donațiune din cele mai prețioasă, Donațiunea E. Hurmuzachi, care se compune din 7 416 volume și se oferă prin fratele acestuia Dl G. Hurmuzachi, sub condițiuni ca Biblioteca se dispună până în timp de jumătate de an (dacă până la Sf. Gheorghe viitor) de localul necesariu, până atunci, această donațiune, s-a lasat numai ca depozit în Bibliotecă fiind totodată împachetată în 23 de ladi.

Subsemnatul, aducând la cunoșcința Domniei Voastre cele ce preced, conform decisiunii Comitetului, am onoare a Vă ruga Domnule Ministru, ca să binevoiți a dispune de un local potrivit pentru Bibliotecă, pentru ca astfeliu și această instituțiune se poată corespunde cu deplinătate la destinația ei.

Binevoiți Domnule Ministru a primi asigurarea prea distinsei mele considerațiuni.

Rector, Ștefan Micle
Secretariulu Comitetului Bibliotecii
Dl. S. Bodnarescu

Domniei Sale
D-lui Ministru Instrucțiunii publice și Culte.

<Rezoluție>:

2 Decembre Școale

Urmează rezoluțiile puse pe alte asemenea raporturi în privința localului,
ss. indescifrabil

9

<1873>. Tabel cu obiectele necesare Universității din Iași. Semnează ca rector Ștefan Micle

Obiectele necesarii Universității din Iassi:

Nr. obiectelor	Obieptulu	Lei	Bani
30	Scaune de ulm solide fețile îmbracate cu pele verde a 12 lei unulu	360	
30	Foteluri essistente a se repara în felul cum a fostu din nou și a se îmbrăca cu pele verde a 20 lei unulu	600	
1	Unu dulapu de teiu pentru arhiva facultăților	54	
20	Mesuțe de teiu lustruite lungi de 1 cot și 3 țiol. late de 3/4 cot., necesarii la essamenile de Bacalaureat, a 9 lei una	180	
20	Perechi calamari necesarii la esamenele de Bacalaureat, a 3 lei una	60	
1	Masa de bradu neagra	5	
	Buiroulu esistentu sa se repareze, îmbrace cu postavu verde pune încuietorie noue	35	
1	Una masa mare pentru consiliu generale de Universitate, a se repara, lustrui și îmbrăca cu postavu verde	30	
45	Patruzeci și cinci coti mușama groasa pentru cancelarie	90	
Totalu		1414	

Rectore Univ. Iași
Ștefan Micle

Arh. St. Buc., fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dosar 2 296/1873, f. 262, orig.